

HỘI THẢO DLA BÀI GIẢNG ②

**THIẾT LẬP LỚP HỌC
“TRANSLANGUAGING” ĐỂ HỌC SINH CÓ THỂ
TẬN DỤNG HẾT TÀI NGUYÊN NGÔN NGỮ**

Giảng viên: SANO AIKO - Đại học Ritsumeikan
Biên dịch: PHẠM PHI HẢI YẾN - Đại học Osaka

Hội thảo DLA ngày 12/2/2022
Đơn vị tổ chức: Chi hội Giáo dục trẻ em CLD, Hội Giáo dục MHB
Trung tâm Nghiên cứu Liên văn hóa, ĐH Ngoại ngữ Tokyo
Đồng tổ chức: Hội Nghiên cứu trẻ em gốc nước ngoài, ĐH Osaka

Dự án được tài trợ bởi JSPS “Xây dựng khung năng lực ngôn ngữ chung cho trẻ em gốc nước ngoài” – mã dự án: (B)21H00538

1

Ví dụ

Câu hỏi:
水はふっとうしなくてもじょう
発していくのだろうか？
(SGK môn Khoa học, NXB Keirinkan, trang 168)

Does water **evaporate** even when it's not boiling?
A água precisa ser fervida para **evaporar**?
水是否需要煮沸才能**蒸发**?
Нужно ли кипятить воду, чтобы она испарилась?
Nước có **bốc hơi** ngay cả khi nó không sôi không?

Nếu chỉ đơn giản dịch sang tiếng
Việt thôi mà không giải thích thêm gì
cả thì ...

Trường hợp HS không có
kiến thức về vấn đề đó,
thì dù có dịch sang tiếng
Việt thì cũng không thể
hiểu được

2

Trẻ em CLD sinh ra tại Nhật cần những gì?

Tiếp cận kiến thức
bằng cả tiếng Nhật

Tiếp cận kiến thức
bằng cả tiếng mẹ đẻ

Mục tiêu là...
× Giảng dạy tiếng Nhật
× Giảng dạy tiếng mẹ đẻ
○ Vận dụng tất cả những gì có thể
để hỗ trợ “bộ não” của học sinh

3

Trẻ em CLD sinh ra tại Nhật cần những gì?

Tiếp cận kiến thức
bằng cả tiếng Nhật

Tiếp cận kiến thức
bằng cả tiếng mẹ đẻ

Những điều mà
chúng ta - giáo viên
hỗ trợ, là những
người sử dụng đa
ngôn ngữ - có thể làm

= Đào tạo HS bằng tất
cả các ngôn ngữ mà
HS đang có.

= Phương pháp giáo dục
Translanguaging

4

Giáo viên hỗ trợ tiếng mẹ đẻ có thể làm gì? (Rất nhiều!)

Không phải chỉ là người trợ giúp mà còn là đồng đội, cùng với giáo viên phụ trách giúp cho học sinh phát triển cả 2 vốn ngôn ngữ

Những việc nhằm tạo ra môi trường đa ngôn ngữ, đa văn hóa trong trường học

Những việc có thể thực hiện trong lớp học

Những việc có thể làm trong giờ học riêng

Những việc có thể làm trong hoạt động sau giờ học

Những việc có thể làm trong lớp học tiếng kế thừa

5

Tạo môi trường đa ngôn ngữ trong trường học

Cùng học sinh làm một poster nhiều thứ tiếng dán ở ngay sảnh vào. Đính bản tin bằng tiếng mẹ đẻ của học sinh trên bảng thông báo, bảng tên phòng,... Trưng bày các tác phẩm mà học sinh làm bằng tiếng mẹ đẻ. Dán sơ đồ trường học mà HS đã vẽ ở bên ngoài lớp học. Chào hỏi bằng nhiều ngôn ngữ. Đặt nhiều sách tiếng mẹ đẻ của HS ở thư viện trường.

Tạo ấn tượng nhà trường trân trọng tiếng mẹ đẻ, tiếng kế thừa của HS.

Tạo thông điệp tiếng mẹ đẻ của học sinh là một niềm tự hào.

Tạo nhận thức rằng Trường học không phải là nơi chỉ được sử dụng mỗi tiếng Nhật.

Ngày món ăn quê hương!

Thêm tiếng mẹ đẻ vào bài hát truyền thống của trường!
(trường tiểu học Sunako, Tp. Kadoma)

6

Tạo môi trường đa ngôn ngữ trong trường học

Cho học sinh giới thiệu chương trình Hội thao của trường bằng nhiều thứ tiếng

→ Giúp phụ huynh của học sinh CLD dễ hiểu hơn

→ Là nơi mà học sinh CLD có thể sử dụng tiếng mẹ đẻ, tiếng kế thừa “đường đường chính chính” ngoài phạm vi gia đình.

→ Nơi có thể phổ biến trình độ ngôn ngữ của học sinh — Bản sắc cá nhân của HS song ngữ

→ Cơ hội để học sinh người Nhật thấy được sức sống của “Đa ngôn ngữ”

Hội thao

Biểu diễn tổng kết

Biểu diễn văn nghệ

7

Trong lớp học - Cùng giáo viên thiết lập giờ học

• Chia hoạt động nhóm theo loại ngôn ngữ

Khi các hoạt động nhóm tạo ra được thành quả, hoặc đạt được mục tiêu đề ra, nghĩa là học sinh đã “không phải là chơi những trò vô nghĩa”

• Linh hoạt cho phép học sinh sử dụng tiếng mẹ đẻ để tra cứu thông tin

Đặt các nhiệm vụ mà học sinh có thể tận dụng tối đa lợi điểm của mình, là khả năng tiếp cận thông tin bằng tiếng mẹ đẻ.

Ví dụ: Thuyết trình về poster của Thể vận hội Vancouver – Giới thiệu các bộ môn được nhiều người quan tâm ở nước mình và các vận động viên nổi tiếng của bộ môn đó.

• Tạo các hoạt động học tập có tính hỗ trợ, chuẩn bị cho giai đoạn diễn đạt bằng tiếng Nhật

Kích thích phát triển nhận thức siêu ngôn ngữ

8

Trong lớp học - Cùng giáo viên thiết lập giờ học

• Chủ động liên hệ với tiếng mẹ đẻ của học sinh

Có thể sử dụng cùng câu chuyện và cho bài tập đọc bằng tiếng mẹ đẻ.

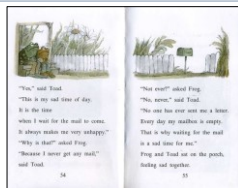
Có thể cho học sinh đọc thành tiếng bằng tiếng mẹ đẻ trong lớp học

• Chơi những trò chơi 「Có khác biệt mới thú vị!」

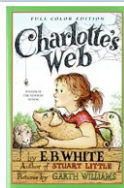
「trò chơi của trẻ em : Xưa và nay」 (Môn Gia chánh, cấp hai) → Phóng vấn gia đình

Swimmy - bản tiếng Tây Ban Nha

Cốc và Éch - bản tiếng Anh

Mạng nhện của Charlotte
bản tiếng Anh

9

Trong lớp học - Cùng giáo viên thiết lập giờ học

Giờ học của khối lớp nhỏ (Tiết học giao nhiệm vụ bằng tiếng Nhật)

Khi chuẩn bị vào giờ học, hoặc chuẩn bị cho các hoạt động trọng điểm, cần linh hoạt sử dụng tiếng kế thừa (ví dụ là tiếng Bồ Đào Nha).

Bản thân giáo viên hỗ trợ phải thể hiện sự tích cực vận dụng 2 thứ tiếng của mình để:

Trao thông điệp "có thể tự do sử dụng 2 thứ tiếng"

Tạo nguồn động lực "sử dụng 2 thứ tiếng thật là vui!"

Các hoạt động bổ ích sẽ hỗ trợ cho cả 4 kỹ năng (nghe · nói · đọc · viết)
(Xem video : 2'03"-5'10"; 22'49"-24'08")

10

Trong lớp học - Cùng giáo viên thiết lập giờ học

Giờ học của khối lớp lớn hơn

Tân dụng triệt để, thường xuyên cả 2 vốn ngôn ngữ để tư duy.

Nhẹ nhàng dẫn dắt để giúp học sinh suy nghĩ

Đặt câu hỏi bằng tiếng mẹ đẻ, tiếng kế thừa → suy nghĩ bằng ngôn ngữ yêu thích → trình bày bằng tiếng Nhật
(Xem video : 2'45")

Giờ học môn Toán ở trường THCS

Trong thời gian dừng để 「Suy nghĩ」, học sinh được sử dụng tiếng mẹ đẻ trong nhóm chung của mình.

Giáo viên hỗ trợ cũng cùng tham gia góp ý và hỗ trợ học sinh trong thảo luận nhóm.

Không đơn thuần là chỉ thông dịch những điều mà giáo viên phụ trách đang truyền đạt.

Cả nhóm sẽ vận dụng hết toàn bộ các vốn ngôn ngữ của nhóm mình và cố gắng trình bày bằng tiếng Nhật.

Sau cùng, học sinh người Nhật sẽ tóm tắt và chỉnh sửa lại bằng tiếng Nhật cho trao chuốt và tự nhiên.

11

Trong giờ học riêng

• Đọc sách tranh bằng tiếng mẹ đẻ và tiếng Nhật cho học sinh

Sẽ tiện lợi hơn khi đọc 1 câu chuyện bằng 2 ngôn ngữ

Nếu không có truyện song ngữ sẵn thì có thể tự chuẩn bị

Nhờ bố mẹ hỗ trợ thêm

Kêu gọi nguồn tình nguyện viên từ sinh viên

• Học trước nội dung ở trường

Chuẩn bị trước những kiến thức, những khái niệm mới cho học sinh hơn là chỉ dạy về ngôn ngữ

12

Hoạt động sau giờ học

• Chủ động sử dụng tài nguyên ngôn ngữ với gia đình và cộng đồng

Tận dụng các sempai cũng là học sinh CLD khác (có thể là kohai già sự) Làm việc gì đó để giúp các em kohai Tận dụng họ hàng thân quyến ở đất nước

làm đối tượng để viết thư, đối tượng để phỏng vấn, là nguồn tiếp thu văn hóa

• Tận dụng sinh viên ngành ngoại ngữ đang học tiếng mẹ đẻ của học sinh

VD lớp học thêm ở Đan Mạch— Cũng mang lại hiệu quả cho việc bồi dưỡng bản sắc cá nhân của hs song ngữ

Soạn thảo sách tranh song ngữ

Soạn thảo tài liệu tham khảo, tài liệu hỗ trợ học tập cho HS lớp dưới— Khả năng cộng tác giữa trường tiểu học và trung học ?
Reading Buddy

Soạn thảo flyer giới thiệu về các hoạt động, sự kiện diễn ra ở trường học của Nhật bằng tiếng kế thừa

Soạn thảo flyer chứa thông điệp chào mừng học sinh mới

Soạn thảo bản tin định ở bảng thông báo của trường sao cho tạo được ấn tượng đa văn hóa, đa ngôn ngữ

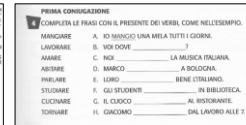
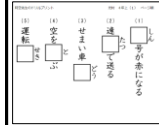
Nỗ lực truyền bá văn hóa của nước mình—Soạn thảo bản tin trường học dành cho cộng đồng, trang chủ (Ký giá nhỏ)

Triệt để tạo mối liên kết giữa các thể hệ cùng môi trường học tập

13

Trong lớp học tiếng kế thừa

Nên chăng phải vất vả rèn luyện tiếng mẹ đẻ????

Vai trò của lớp học tiếng kế thừa (Nghiên cứu của trường phụ đạo)

1. Cơ hội tiếp xúc bộ phận “học thuật” của tiếng kế thừa, là bộ phận ngôn ngữ không sử dụng trong đời sống hằng ngày.
2. Cơ hội để hiểu sâu kiến thức được học bằng tiếng Nhật bằng tiếng kế thừa
3. Cơ hội gặp gỡ bạn bè cùng nguồn gốc
4. Nơi xây dựng bản sắc cá nhân cho học sinh song ngữ.
5. Nơi giao lưu cho phụ huynh học sinh
6. Nơi trao đổi sách (tiếng kế thừa)

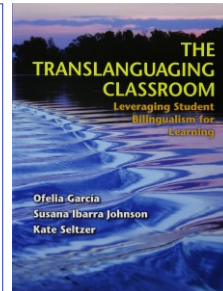
- Chỉ luyện từ vựng, ngữ pháp => quá ngán ngẫm!
- Nuôi dưỡng niềm tự hào là một cá nhân song ngữ Nhật +...
- Học song song tiếng Nhật và tiếng kế thừa có sự liên kết với tiếng Nhật !
- Học tập một cách sáng tạo !
- Identity Text

Triệt để tạo mối liên kết giữa HS đồng trang lứa cùng môi trường học tập

14

Tinh thần của lớp học Translanguaging

- Không phải lớp học một chiều chỉ có giáo viên truyền đạt kiến thức cho học sinh
- Tin tưởng vào năng lực học tập của học sinh
- Trẻ em CLD = Song ngữ ! ≠ Trẻ em không biết tiếng Nhật
- Quán triệt tinh thần “giữa các giáo viên, giữa các học sinh, giữa giáo viên và học sinh là cùng giúp nhau học tập”
- Tất cả thành viên (bao gồm cả giáo viên) đều sở hữu nhiều tài nguyên ngôn ngữ.
- Tôn trọng tài nguyên đa ngôn ngữ của học sinh
- Gia đình · Cộng đồng · Tình nguyện viên → Tận dụng và tận dụng
- Không phải là “dạy” ngôn ngữ, mà là phát huy khả năng tư duy cho học sinh bằng ngôn ngữ
- Tạo điều kiện cho tất cả HS [Học tập tự chủ · Học sâu hiểu kỹ bằng thảo luận]

Garcia, O., Johnson, S. I., & Seltzer, K. (2017). *The translanguaging classroom: Leveraging student bilingualism for learning*. Calson.

15